

George Orwell (pe numele adevărat Eric Arthur Blair) (1903–1950) a fost un romancier, eseist, jurnalist și critic englez. Opera sa se caracterizează printr-o proză lucidă, o critică socială mușcătoare și opoziție față de totalitarism. Printre primele sale cărți se numără volumul autobiografic *Fără un sfanț prin Paris și Londra* (1933) și romanele *Zile birmaneze* (1934), *O fată de preot* (1935), *Aspidistra să trăiască!* (1936), *O gură de aer* (1939). Orwell a scris și două cărți de reportaj, *Drumul spre Wigan Pier* (1937) și *Omagiu Cataloniei* (1938), cea din urmă despre experiența sa în timpul Războiului Civil din Spania, însă cele mai importante două romane ale sale sunt fabula politică *Ferma Animalelor* (1945) și distopia *1984* (1949).

GEORGE ORWELL FERMA ANIMALELOR

*Traducere din limba engleză, revăzută
de Mihnea Gafița*

LITERA

București
2021

Animal Farm
George Orwell

Carte Pentru Toți este parte
a Grupului Editorial Litera
tel.: 0374 82 66 35; 021 319 63 90;
031 425 16 19
e-mail: contact@litera.ro
www.litera.ro

Ferma Animalelor
George Orwell

Copyright © 2021
Grup Media Litera
pentru prezenta ediție
Toate drepturile rezervate

Editor: Vidrașcu și fiii
Corector: Cătălina Călinescu
Copertă: Flori Zahiu
Tehnoredactare și prepress:
Ofelia Coșman

Descrierea CIP a Bibliotecii
Naționale a României
ORWELL, GEORGE
Ferma Animalelor /
George Orwell; trad. din
lb. engleză: Mihnea Gafița;
Litera, 2021

ISBN 978-606-33-7031-1

I. Gafița, Mihnea (trad.)

821.111

1

Domnul Jones, proprietarul fermei „Conacul“, a pus zăvoarele la cotețele de găini pentru noapte, dar, cum băuse peste măsură de mult, a uitat să astupe și deschizăturile pentru ciugulit. Cu cercul de lumină al felinarului jucându-i dintr-o parte într-alta, el a traversat curtea, împleticindu-se, și-a zvârlit cizmele din picioare la ușa din spate, și-a turnat un ultim pahar de bere din butoiul pe care-l ținea în cămară, apoi a urcat scările spre dormitor, unde consoarta lui, doamna Jones, începuse deja să sforăie.

Nici nu s-a stins bine lumina din camera stăpânilor, că s-au și făcut simțite, prin toate

colțurile fermei, un freamăt și-o agitație. În timpul zilei, circulase zvonul că bătrânul Senior, porcul de rasă Alb Mijlociu premiat, avusese un vis ciudat în noaptea dinainte și că voia să-l comunice și celorlalte animale. Căzuseră de acord să se întâlnească toate în hambarul cel mare, de îndată ce se retrăgea domnul Jones la o distanță sigură. Seniorul – așa cum îi spunea toată lumea, deși la expoziție fusese prezentat sub numele de „Frumosul din Willingdon” – impunea la fermă atâta respect, încât fiecare animal era oricând gata să-și sacrifice o oră de somn, ca să audă ce avea el de spus.

La un capăt al hambarului cel mare, pe un fel de platformă înălțată, Seniorul aștepta deja, instalat pe culcușul lui de paie, sub un felinar agățat de o bârnă. Avea doisprezece ani și, în ultima vreme, crescuse parcă prea lăbărțat, dar era un porc și acum cu înfățișare maiestuoasă și arăta înțelept și binevoitor, cu toate că niciodată nu i se tăiaseră colții.

Nu după mult timp, au început să sosească și celelalte animale, fiecare făcându-se comod așa cum îi era obiceiul. Primii au venit cei trei câini, Bluebell („Clopoțel“), Pincher („Hoțoman“) și Jessie, pe urmă porcii, care s-au așezat pe paiele din fața platformei. Găinile s-au cocoțat pe pervazurile ferestrelor, porumbeii s-au suit, bătând din aripi, tocmai pe căpriorii acoperișului, iar oile și vacile s-au așezat în spatele porcilor și-au început să rumege. Boxer („Cărător“) și Clover („Trifoi“), cei doi cai de tracțiune, au sosit împreună, mergând foarte încet și atent, cu copitele lor mari și păroase, de teamă să nu calce pe vreun animal mai mic, ascuns în paie. Clover era o iapă corpulentă, între două vârste, care arăta foarte mămoasă și care nu-și mai recăpătase deloc silueta, după cel de-al patrulea mânz. Boxer era un animal uriaș, înalt de peste un metru optzeci la greabăn și mai puternic decât oricare doi cai obișnuiți, luați la un loc; o dungă albă îi mergea de-a lungul capului, dintre urechi

până la nas, dându-i un aer de nătărău; și, de fapt, el nici nu era prea inteligent, dar toată lumea îl respecta pentru tăria lui de caracter și pentru formidabila putere de muncă. După cai, au intrat Muriel, capra cea albă, și Benjamin, măgarul. Benjamin era cel mai bătrân animal de la fermă și cel mai puțin sociabil: vorbea rar, iar când vorbea, de obicei lansa câte o remarcă plină de cinism – de pildă, spunea că Dumnezeu îi dăduse coadă, ca să gonească muștele cu ea, dar că el ar fi preferat să nu aibă nici coadă, nici muște. Numai Benjamin, dintre toate animalele de la fermă, nu râdea niciodată. Dacă-l întreba cineva de ce, spunea că nu găsea nici un motiv de râs. Și totuși, chiar dacă nu recunoștea deschis, tot se simțea legat de Boxer; și unul, și celălalt își petreceau duminicile, de obicei, pe pășunea cea mică de dincolo de livadă, păscând umăr la umăr, fără să scoată o vorbă.

Cei doi cai tocmai se instalaseră, când au intrat în hambar, în șir, un cârd de rățuște

rătăcite de mama lor, măcăind în șoaptă și fâțâindu-se din stânga-n dreapta, în căutarea unui loc unde să nu fie călcate în picioare. Clover a făcut un fel de zid în jurul lor cu piciorul ei din față, și rățuștele s-au ghemuit la pământ una într-alta, la adăpostul piciorului ei, și-au adormit imediat. În ultimul moment, a intrat și Mollie, iapa cea albă, frumoșică și proastă, care trăgea la cabrioleta domnului Jones, cu un mers afectat elegant, molfăind o bucată de zahăr. Și-a ales un loc în față și a început să-și vânture coama albă, sperând să le atragă atenția, celorlalte animale, către panglicile roșii cu care și-o purta împletită. Ultima s-a ivit pisica, privind în jur, ca de obicei, după locul cel mai călduros; până la urmă, s-a înghesuit între Boxer și Clover și, odată instalată, s-a pus mulțumită pe tors, ținând-o așa tot timpul cât a vorbit Seniorul, fără să asculte nici măcar o singură vorbă.

Toate animalele erau acum prezente, în afară de Moise, corbul domesticit, care moțâia

pe-o prăjină, în umbra porții din spate a hambarului. Seniorul, văzând că toate se făcuseră comode și așteptau cu atenția cuvenită, și-a dres glasul și a luat cuvântul:

– Tovarăși, ați auzit, probabil, despre visul ciudat pe care l-am avut azi-noapte. Dar, despre visul în sine, vă vorbesc mai târziu. Am altceva de spus la început. Nu cred să mai am, tovarăși, prea multe zile de trăit printre voi și, înainte să mor, socot că e de datoria mea să vă-mpartășesc înțelepciunea pe care am acumulat-o pân-acum. Am avut o viață lungă, am avut și mult timp de gândire, cât am stat singur în cocina mea, și cred că pot afirma c-am înțeles care e natura vieții pe-acest pământ, mai bine decât oricare alt animal din ziua de azi. Acestea sunt lucrurile despre care vreau să vă vorbesc. Așadar, tovarăși, care e natura vieții pe care o ducem noi, cu toții? Să privim lucrurile-n față: viețile noastre sunt mizere – scurte și pline de trudă. Ne naștem, primim exact atâta hrană, cât să nu murim,

iar aceia dintre noi ați de muncă sunt obligați să trudească până la ultima fărâmă de energie. Și-n momentul în care foloasele pe care le-aducem se sfârșesc, suntem căsăpiți cu o cruzime îngrozitoare. Nici un animal din țara noastră, din Anglia, nu știe ce sunt acelea fericirea sau tihna, după ce-mplinește vârsta de un an. Nici un animal din Anglia nu e liber. Viața oricărui animal înseamnă mizerie și sclavie – asta-i cruntul adevăr!

Dar asta ține, oare, pur și simplu, de natura lucrurilor? Se petrece asta, oare, pentru că țara noastră-i atât de săracă, de nu le poate asigura o viață decentă celor care trăiesc în ea? Nu, tovarăși – de-o mie de ori, nu! E fertil, pământul Angliei, clima ei e bună, Anglia e capabilă să ofere hrană din abundență unui număr de animale enorm, față de câte-o locuiesc astăzi. Numai această ferm-a noastră ar putea întreține zece cai, douăzeci de vaci, sute de oi – toată lumea trăind într-un confort și-o demnitate aproape de neimaginat

azi. Și-atunci, pentru ce trăim zi de zi în aceste condiții de mizerie? Pentru c-aproape întregul produs al muncii noastre ne e furat de ființele omenеști. Iată răspunsul la toate problemele noastre, tovarăși! El se rezumă la un singur cuvânt: OMUL! Omul e singurul nostru dușman adevărat. Scoateți omul din scenă, și cauza fundamentală a foametei în rândurile animalelor, și-a muncii excesive, este abolită pentru totdeauna.

Omul e singura ființă care consumă, fără să producă. El nu dă lapte, nu face ouă, e prea slab să tragă plugul, nu poate fugi destul de repede, ca să prindă iepuri. Cu toate astea, omul e stăpân peste toate animalele. Omul ne pune la muncă și ne dă înapoi abia cât ne trebuie, ca să nu murim de foame; restul, păstrează pentru el. Cu munca noastră se lucrează pământul, balegile noastre-l fertilizează – și, totuși, care dintre noi posedă mai mult decât propria-i piele? Voi, vacilor, vă văd aici, în fața mea – câte sute de vedre de lapte ați

dat anul trecut? Și ce s-a întâmplat cu tot laptele acela, care ar fi trebuit să hrănească vițeeii voștri, ca să crească puternici? Până la ultimul strop s-a scurs pe gâtlejurile dușmanilor noștri. Sau voi, găinilor, câte ouă ați făcut anul acesta și, din aceste ouă, din câte au apucat să iasă puii? Restul, toate, au ajuns la piață, ca să le-aducă bani lui Jones și oamenilor lui. Și tu, Clover, unde sunt cei patru mânji, pe care i-ai adus pe lume și care ar fi trebuit să-ți fie sprijin și bucurie la bătrânețe? Fiecare a fost vândut, când a-mplinit vârsta de-un an. Mai mult ca sigur că pe nici unul n-ai să-l mai vezi vreodată. Ca răsplată pentru cele patru fătări și pentru toată munca ta pe câmp, ce ai altceva, în afară de niște rații și de-un loc în grajd?

Și nici măcar viețile de mizerie pe care le ducem, tovarăși, nu ni se permite să le trăim până la soroacele lor naturale. În ceea ce mă privește, nu mă plâng, pentru că eu mă număr printre cei norocoși. Am doisprezece ani și-am avut peste patru sute de godaci. Aceasta

e viața firească a unui porc. Dar nici un animal nu scapă de cruzimea cuțitului, până la urmă. Voi, porcii tineri, îngrășați pentru tăiere, pe care vă văd stând în fața mea, toți o să vă sfârșiți viețile pe butuc, urlând, în mai puțin de-un an. Este oroarea la care suntem siliți cu toții s-ajungem – vaci, porci, găini, oi, toată lumea. Câinii sau caii – nici măcar ei nu au o soartă mai bună. Pe tine, Boxer, chiar în ziua în care mușchii tăi cei tari or să-și piardă puterea, Jones o să te vândă casapului, care o să-ți taie gâtul și-o să te fiarbă pentru câinii de vânătoare. Iar vouă, câinilor, când îmbătrâniți și vă cad dinții, Jones vă leagă un pietroi de gât și vă-neacă în iaz.

Și atunci, tovarăși, nu e limpede ca lumina zilei că tot răul acestei vieți a noastre izvorăște din tirania ființelor omenești? Numai dacă scăpăm de Om, numai atunci produsul muncii noastre o să ne aparțină. Aproape că peste noapte putem deveni bogați și liberi. Întrebarea este: Ce e de făcut? Iată ce: să muncim

zi și noapte, trup și suflet, pentru răsturnarea speciei omenești! Acesta e mesajul meu către voi, tovarăși: REVOLUȚIE! Nu știu când o să vin-această revoluție – poate într-o săptămână, poate într-o sută de ani –, dar știu, la fel de sigur cum văd paiele-astea sub picioarele mele, că, mai devreme sau mai târziu, se va face dreptate. Fixați-vă acest obiectiv în minți, tovarăși, în puținul cât v-a mai rămas de trăit! Și, mai presus de orice, transmiteți-le acest mesaj al meu celor care vor veni după voi, așa încât generațiile viitoare să ducă mai departe lupta, până la victorie.

Și nu uitați, tovarăși, că hotărârea nu trebuie să vă părăsească niciodată. Nici un argument să nu vă rătăcească. Nu ascultați niciodată, când vi se va spune că omul și animalele au interese comune și că prosperitatea unuia înseamnă prosperitatea celorlalte. Sunt minciuni sfruntate. Omul nu servește niciodată interesele vreunei alte creaturi, în afară de el însuși. Iar între noi, animalele, să fie